

Dálkový průzkum Země (DPZ) v geologických vědách

úvod

Karel Martínek

elektromagnetické záření, snímky, senzory

- *elektromagnetické záření, vlnové délky dopadající na Zemi, spektrální charakteristiky některých materiálů*

rastrový obraz, pixel, multispektrální sensor/obraz, velikost pixelu - prostorové rozlišení, spektrální rozlišení, radiometrické rozlišení, časové rozlišení

typy dat a senzorů: fotografie ČB, bar., IR, digitální senzory, radarové snímkování; letecké/družicové

zkreslení geometrie snímku

multispektrální senzory Landsat TM, SPOT, IRS, JERS

hyperspektrální sensory - AVIRIS, Hyperion, Aster; radarové systémy - ERS; letecké snímky

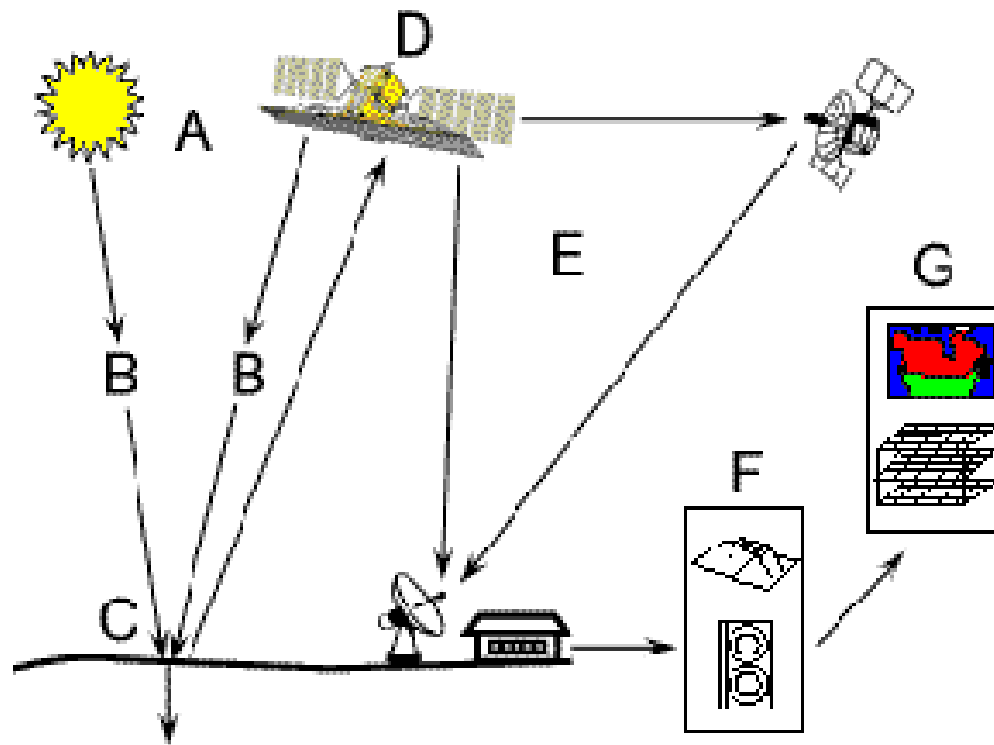
Družicová data s velmi vysokým rozlišením (QuickBird, IKONOS, Orbview, Formosat-2)

Lidar (Light Detection And Ranging) aktivní senzor, přesné laserové měření vzdáleností (tvorba DMR s výškovou přesností v řádu cm - mm)

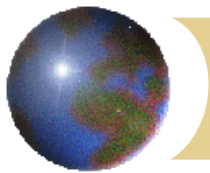
RADAR (RAdio Detection And Ranging)

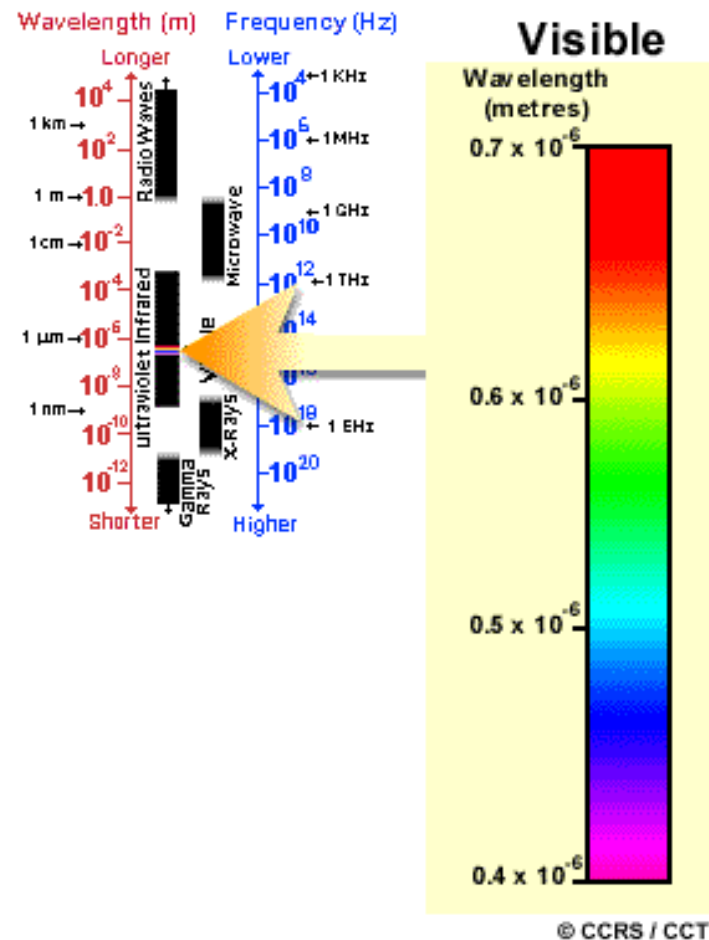
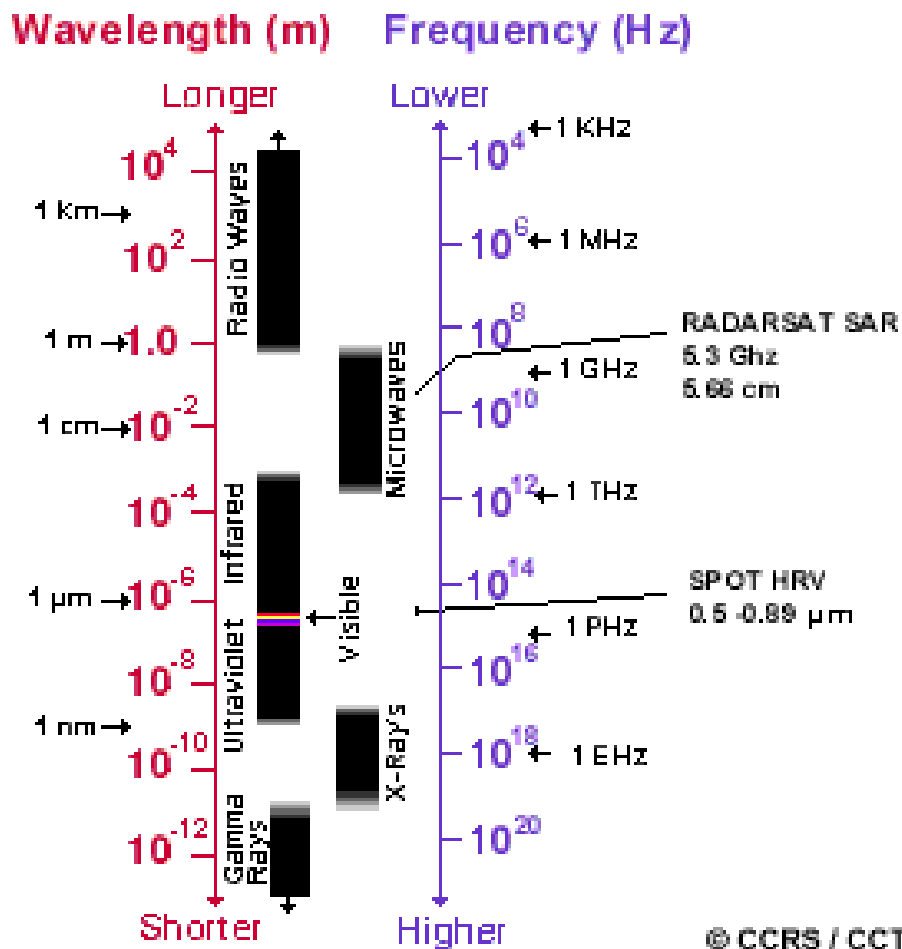
dálkový průzkum Země

© CCRS / CCT

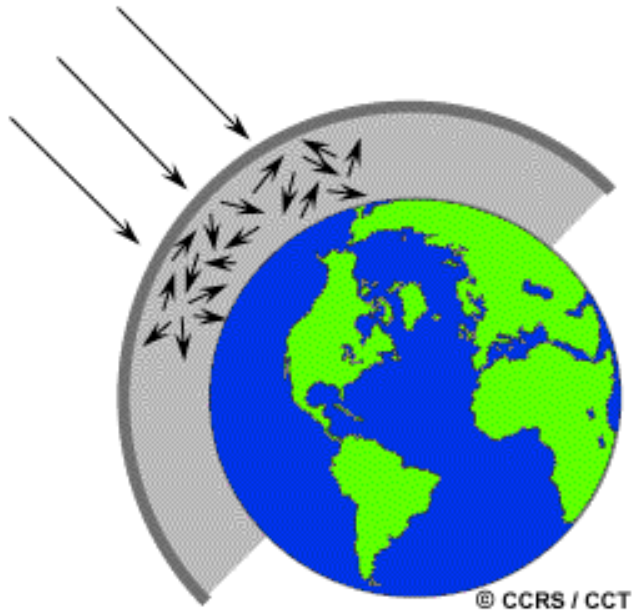

elektromagnetické záření

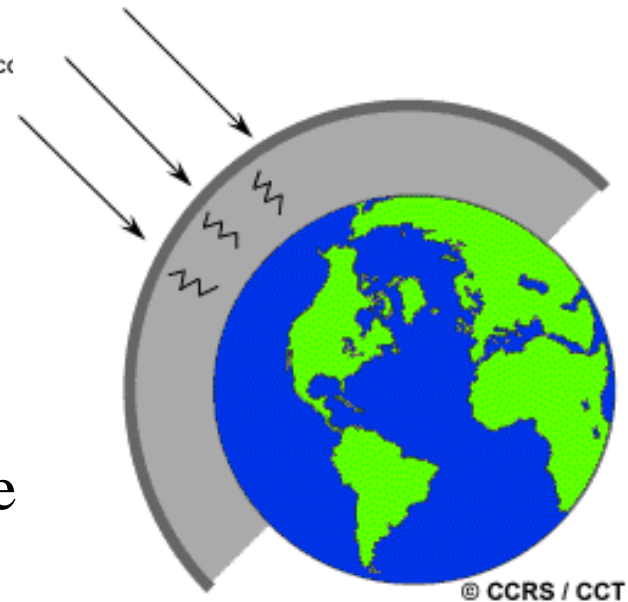
interakce v atmosféře

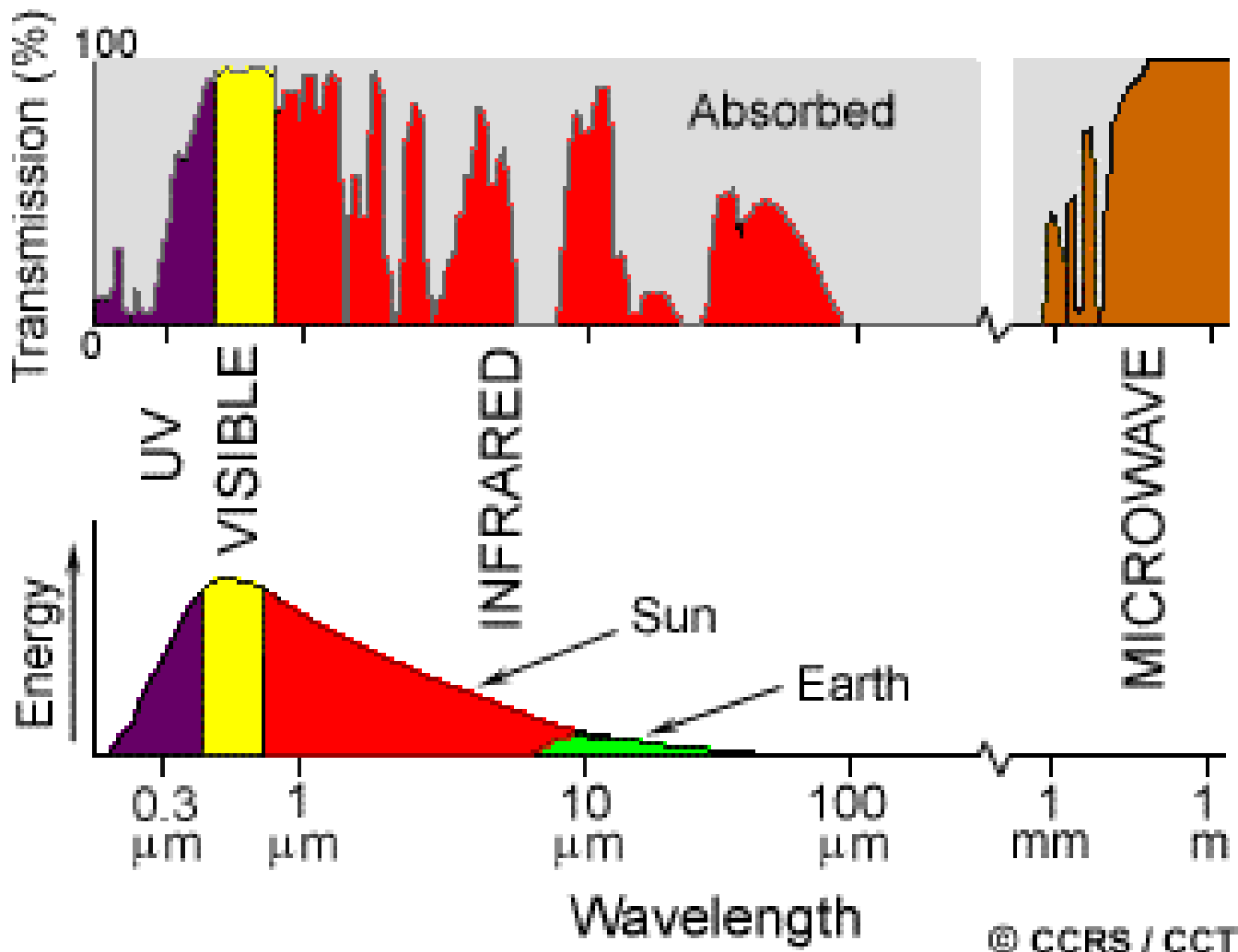
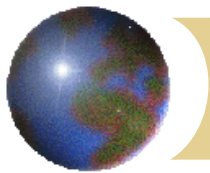
rozptyl

absorpce

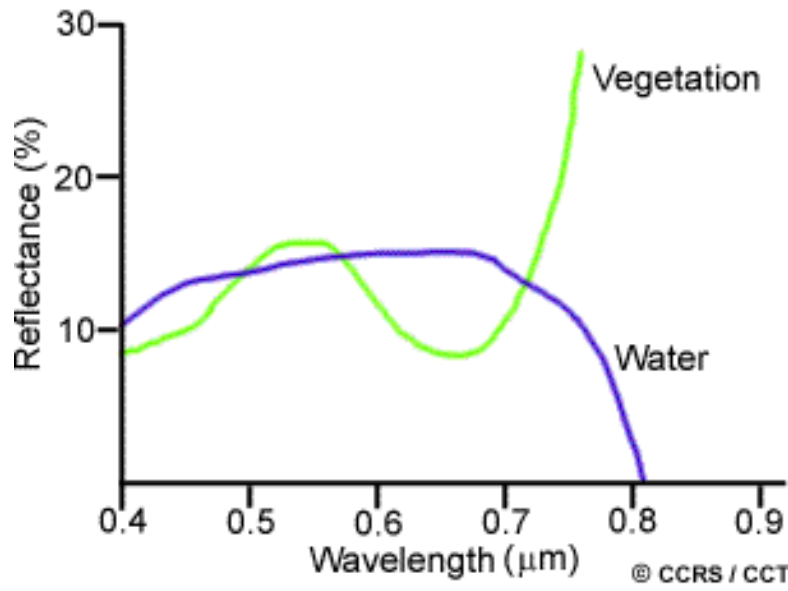
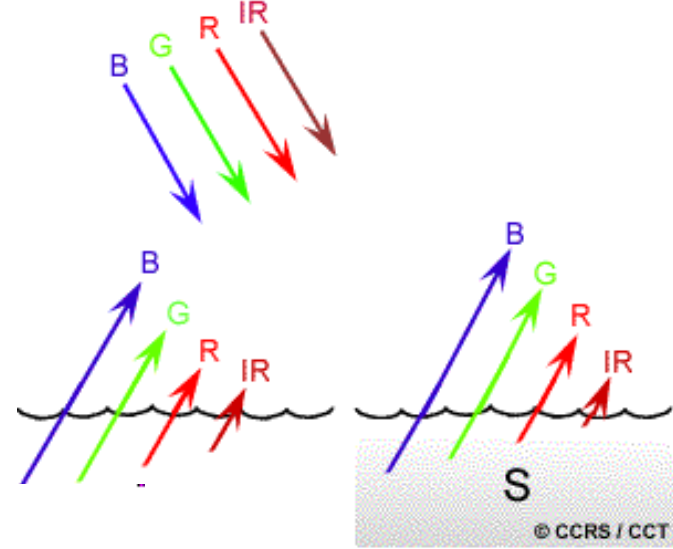
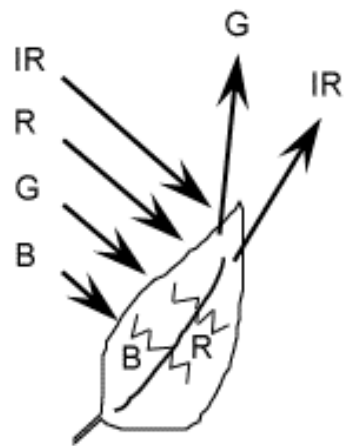
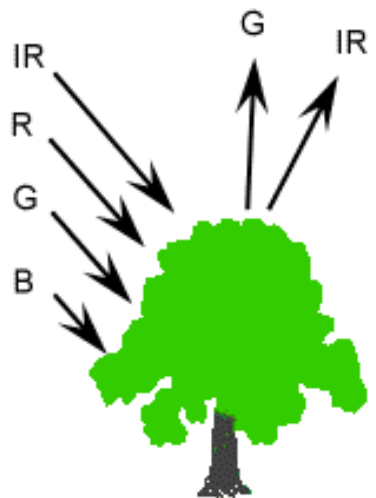

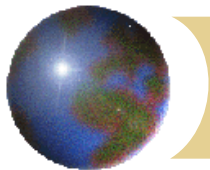
© CCRS / CCT

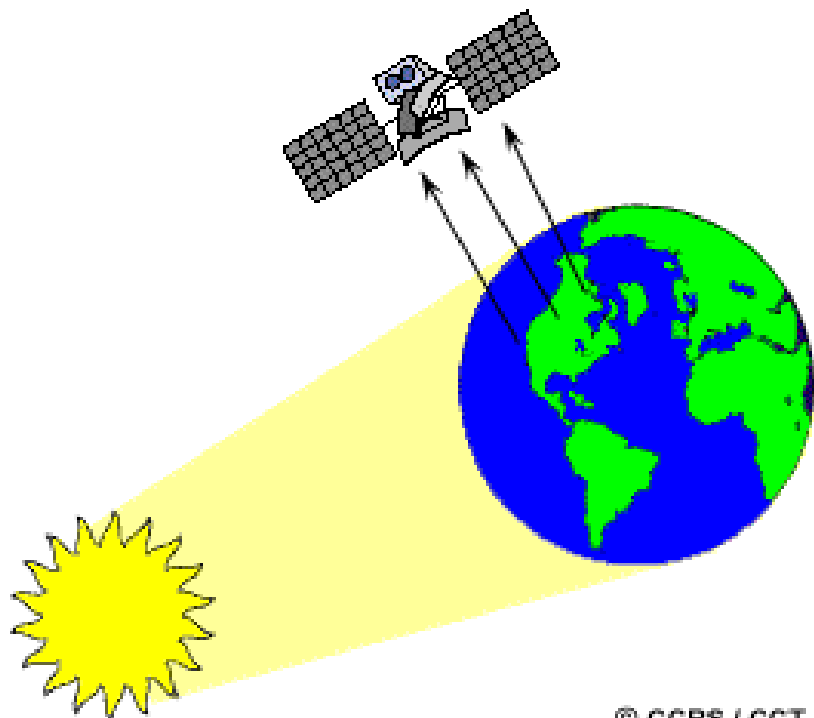

interakce na Zemském povrchu

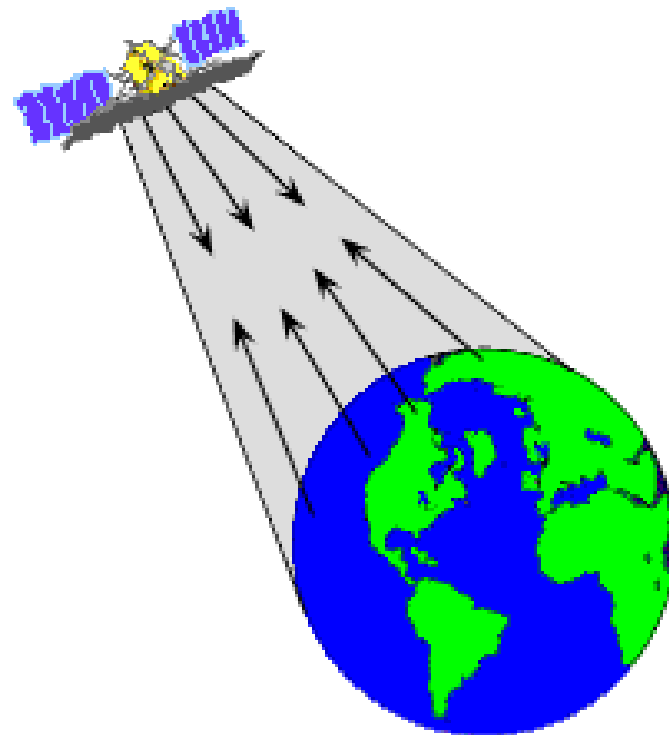

pasivní vs. aktivní senzory

© CCRS / CCT

© CCRS / CCT

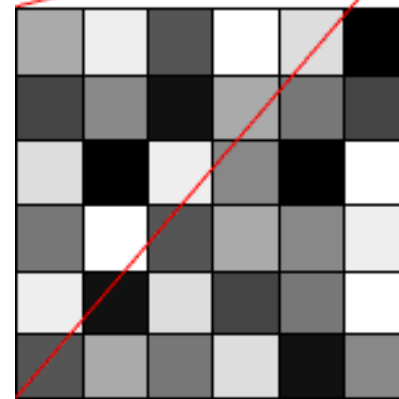

snímky

© CCRS / CCT

170	238	85	255	221	0
68	136	17	170	119	68
221	0	238	136	0	255
119	255	85	170	136	238
238	17	221	68	119	255
85	170	119	221	17	136

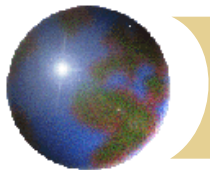
rastrový obraz
 pixel/buňka gridu
 hodnota pixelu
 (DN (digital number) value)

snímek panchromatický/barevný

senzory

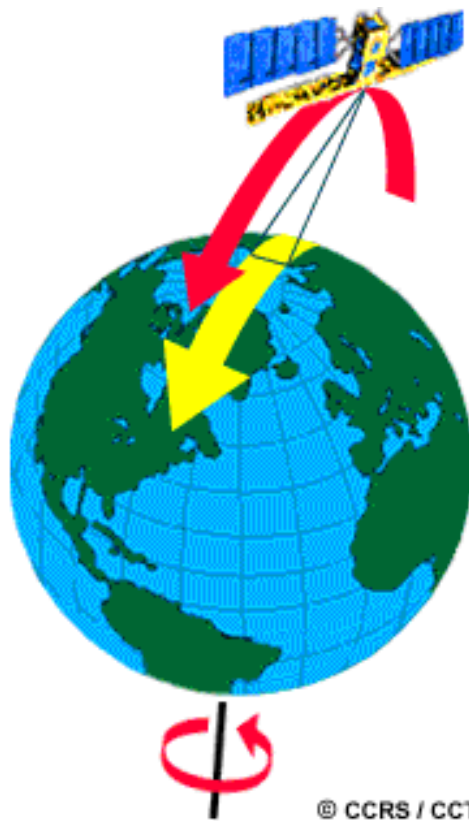
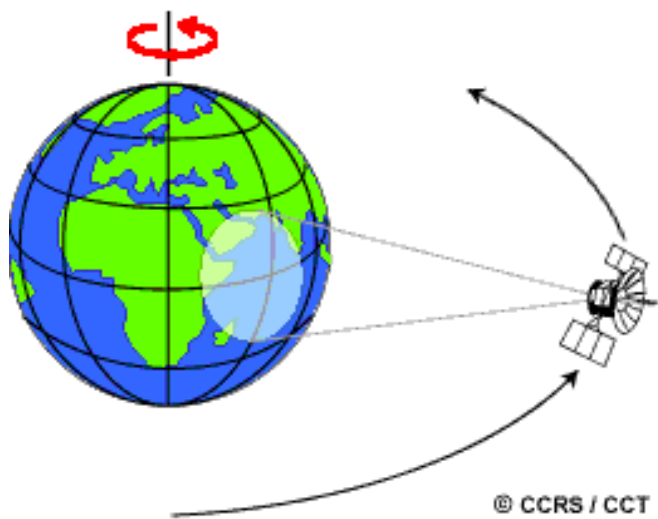

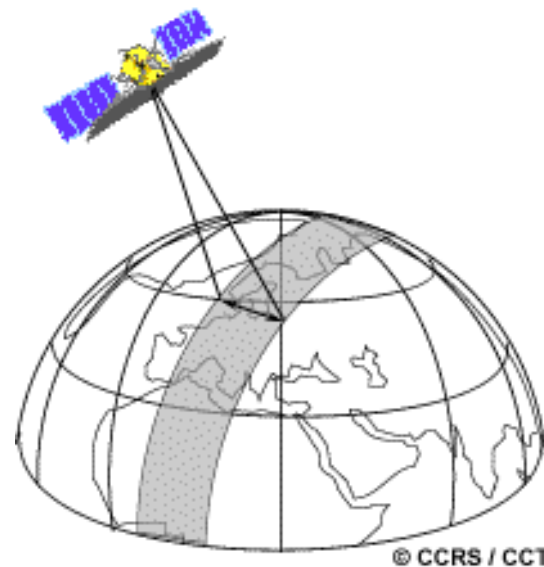
družice

polární orbit

geostacionární

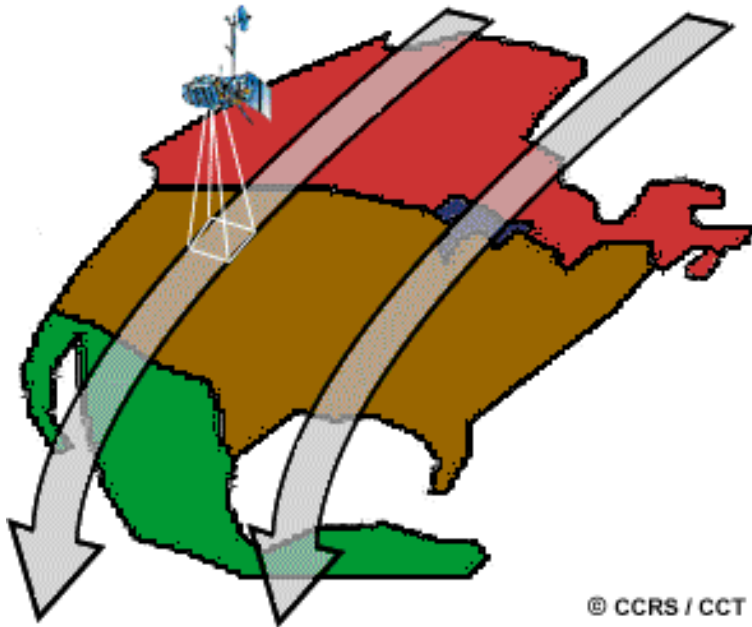

šířka záběru
(swath)

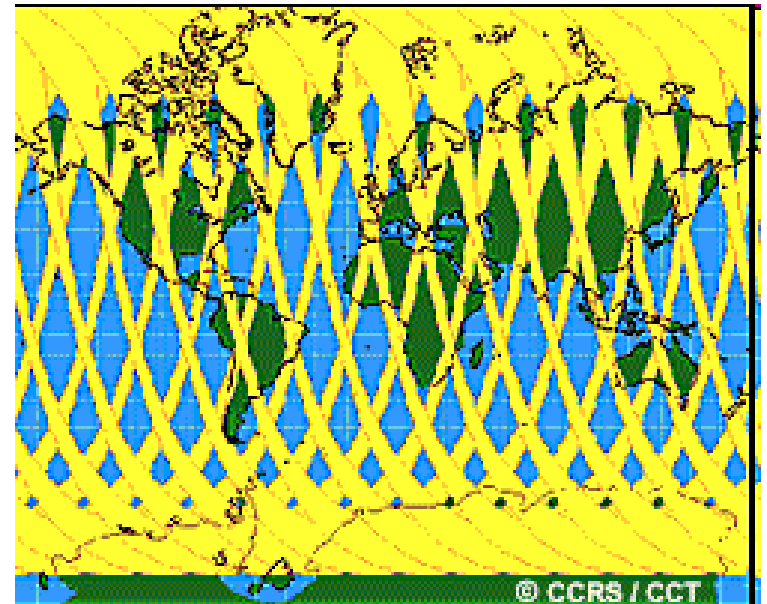

nadir (nadhľavník)

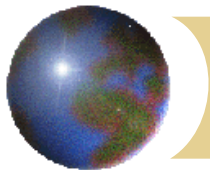
© CCRS / CCT

perioda
(revisit period)

© CCRS / CCT

prostorové rozlišení (velikost pixelu)

hrubé/nízké rozlišení =
= velký pixel

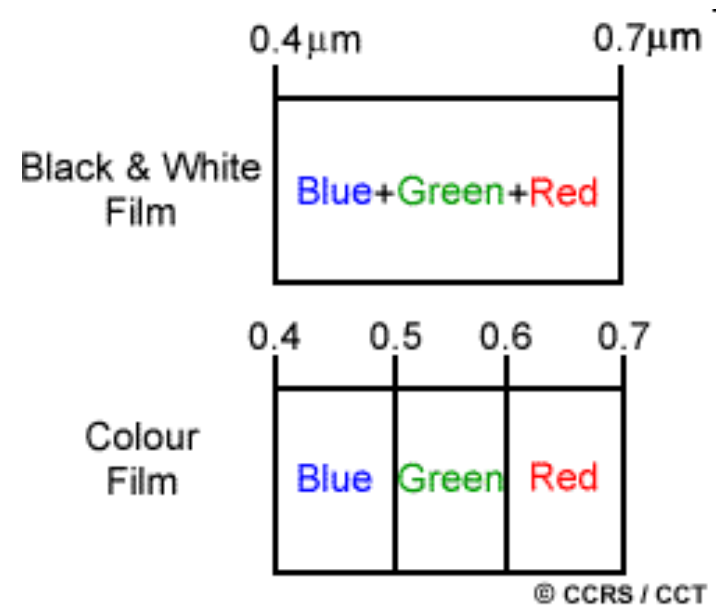
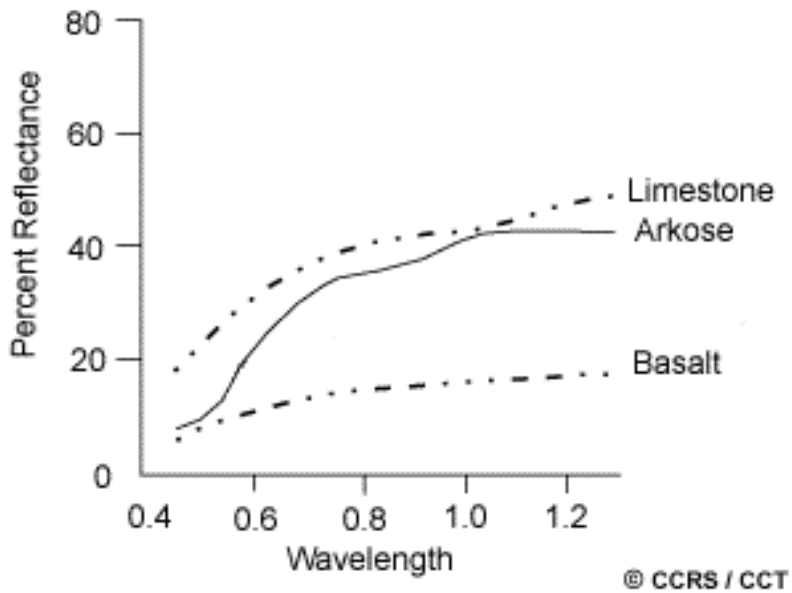

jemné/vysoké rozlišení =
= malý pixel

spektrální rozlišení

panchromatický snímek

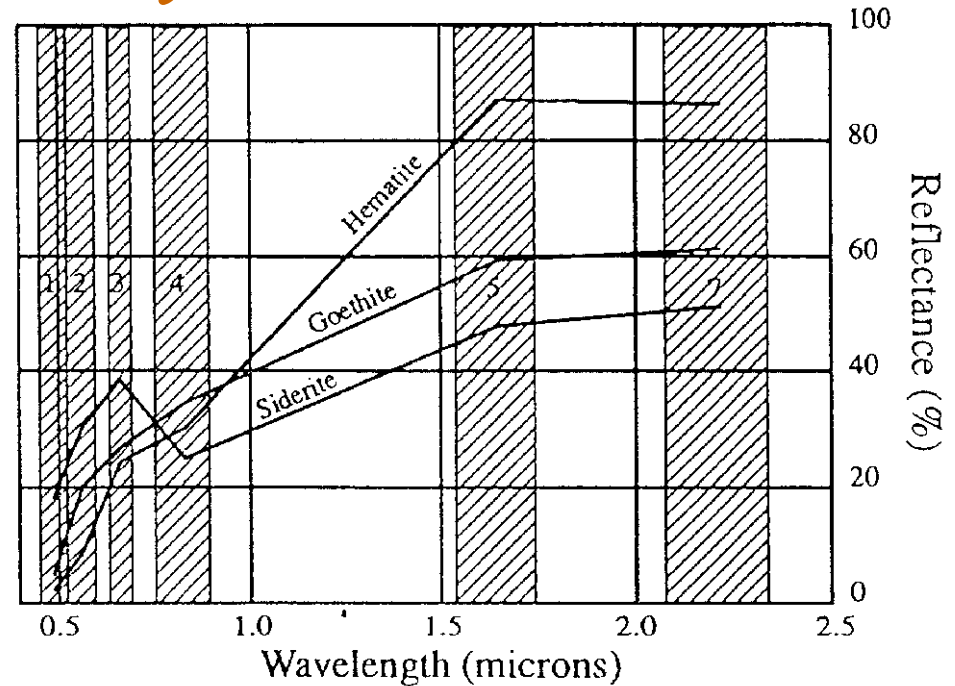
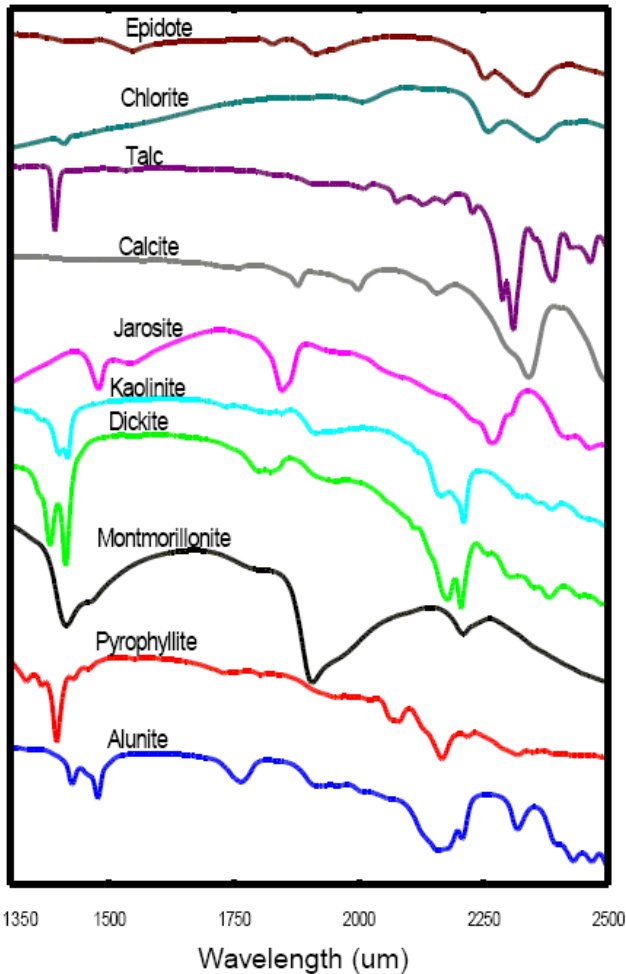

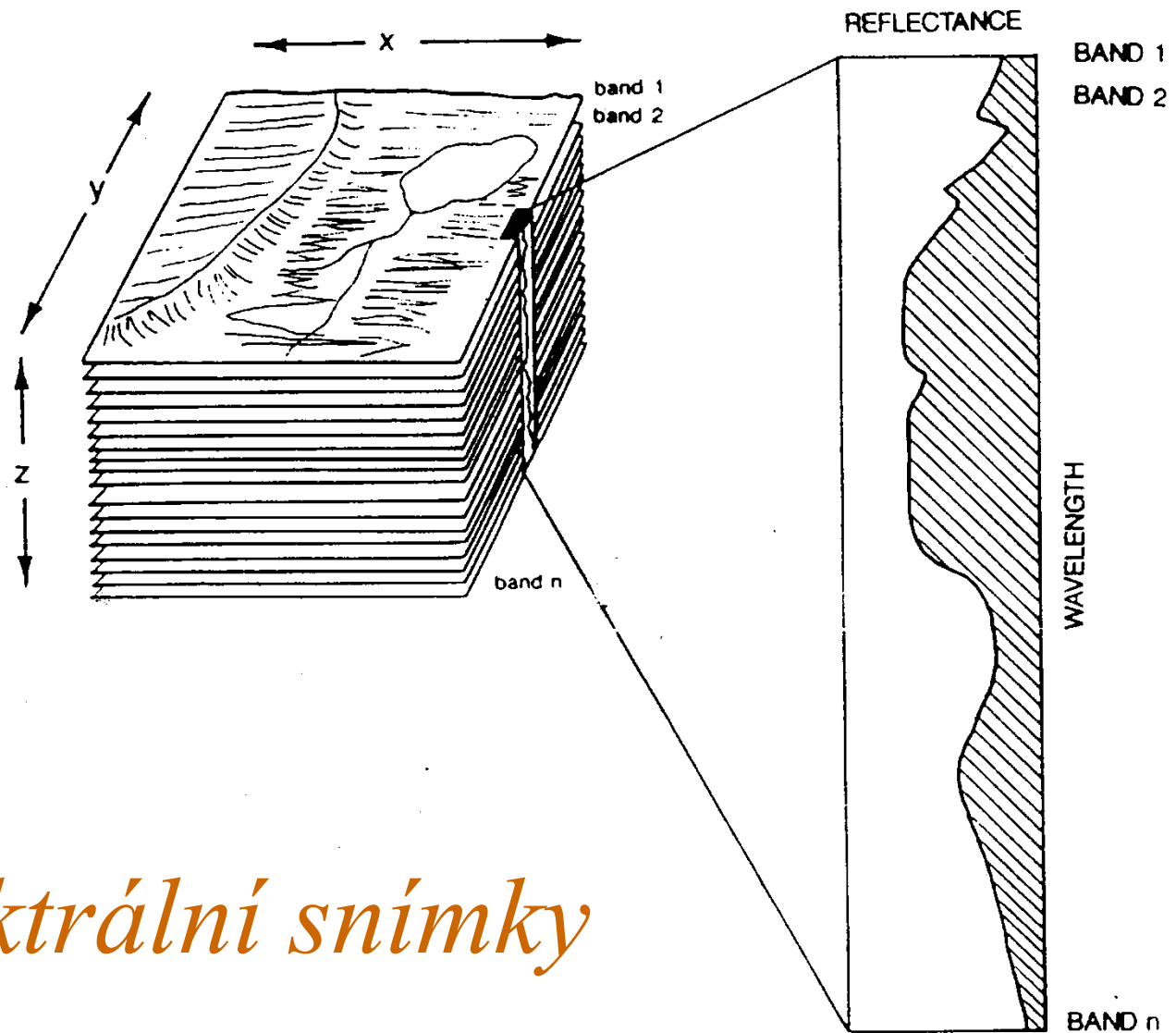
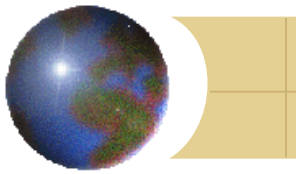
spektrální odpověď, křivky spektrální emisivity

multispektrální snímky - Landsat

Examples of Minerals with SWIR Absorption Bands (1.3 - 2.5um)

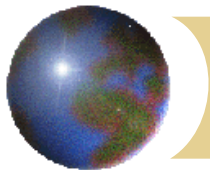

hyperspektrální snímky

Figure 6.6 Diagram of a hyperspectral image cube consisting of "n" layers of images in "n" wavelengths. One may extract a reflectance curve for any given pixel in the image.

radiometrické rozlišení

2-bitový vs. 16-bitový snímek

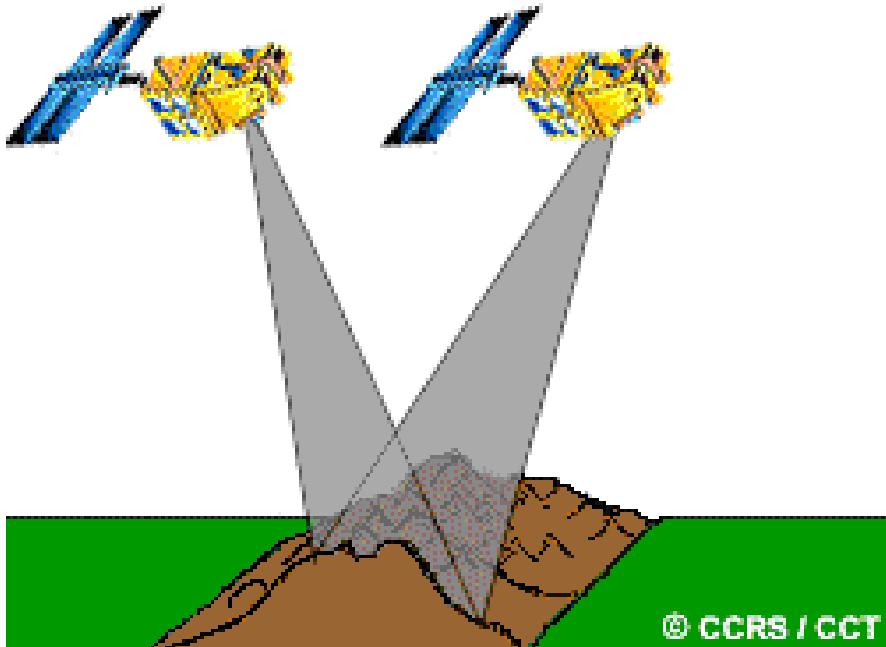

časové rozlišení

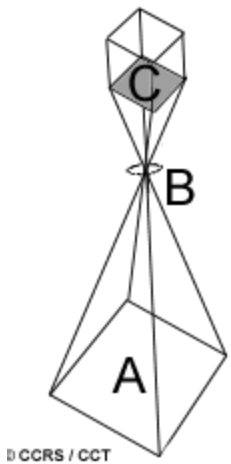
revisit period

analýza změn

letecké snímkování

barevný vs. infračervený snímek

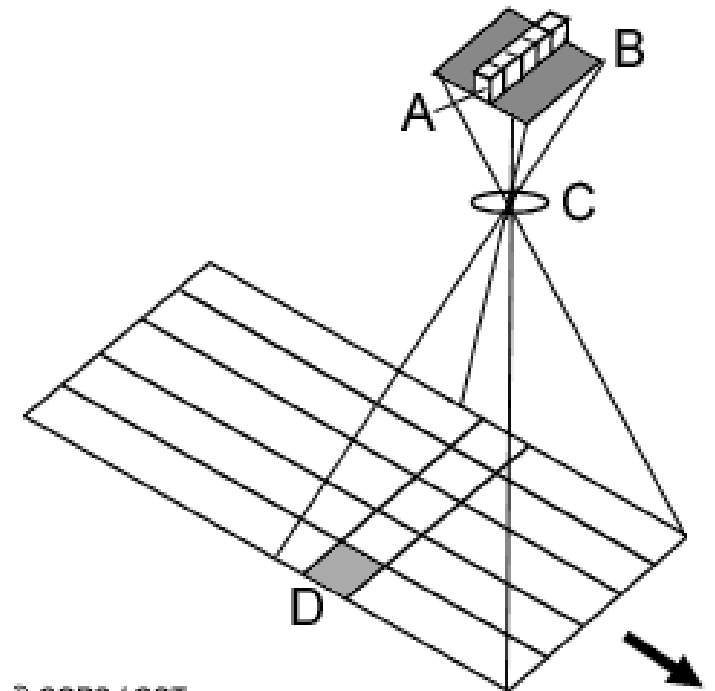
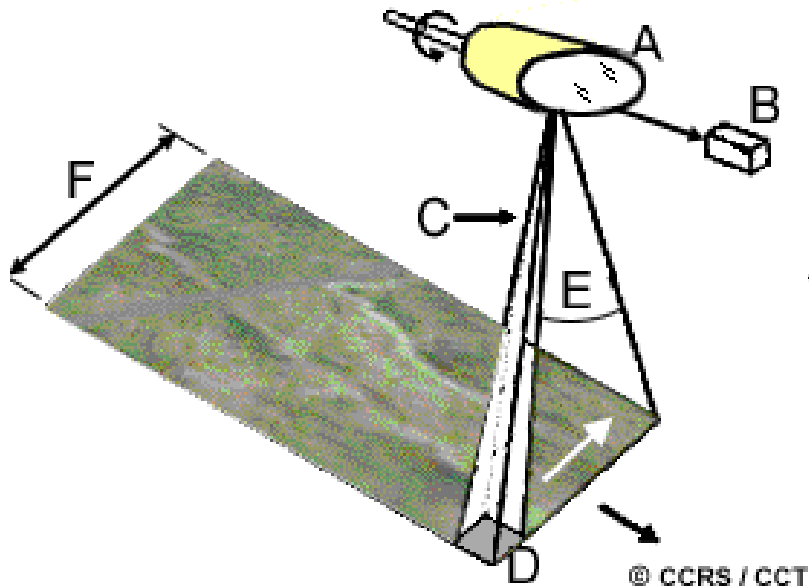
vysoké prostorové rozlišení, výraznější zkreslení obrazu

optické družicové senzory (~ 0,4 – 2,5 mikrometrů)

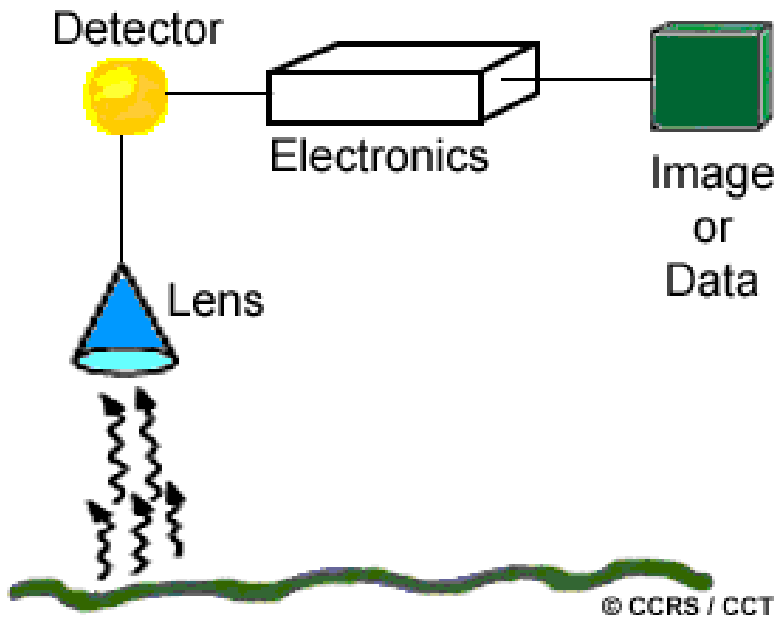
podélné skenery
(along-track scanners)

příčné skenery
(across-track scanners)

termální snímkování (~ 10 mikrometrů)

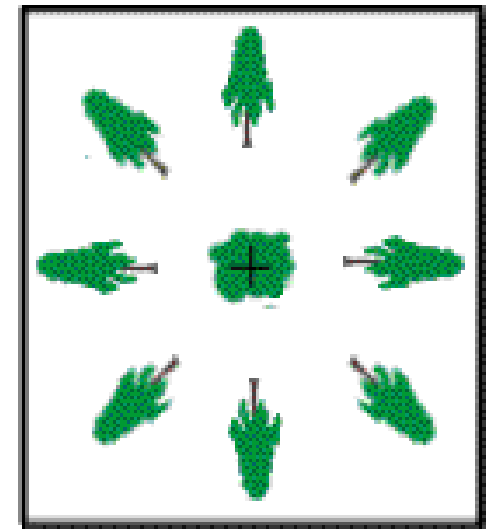
zahřátí povrchu, re-emise záření

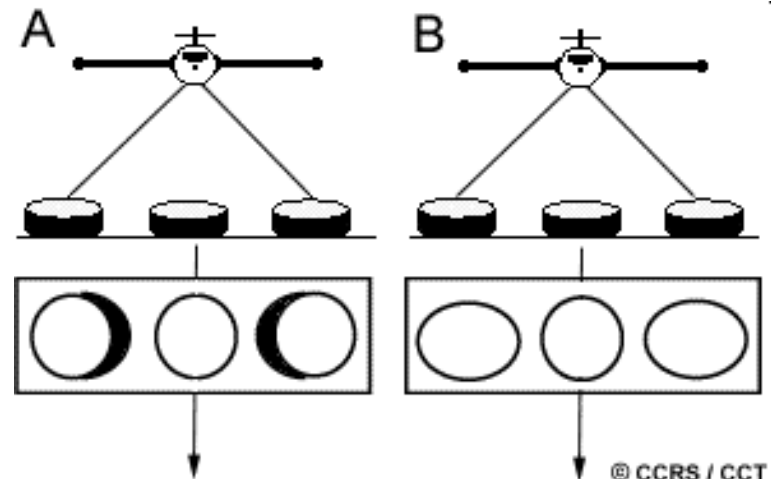

zkreslení snímků

- perspektiva optiky senzoru
- pohyb kamery
- pohyb platformy (letadlo, družice)
- rychlost platformy, nadmořská výška, výška nad terénem
- reliéf
- zakřivení a rotace Země

© CCRS / CCT

© CCRS / CCT

Landsat (Land observation satellite)

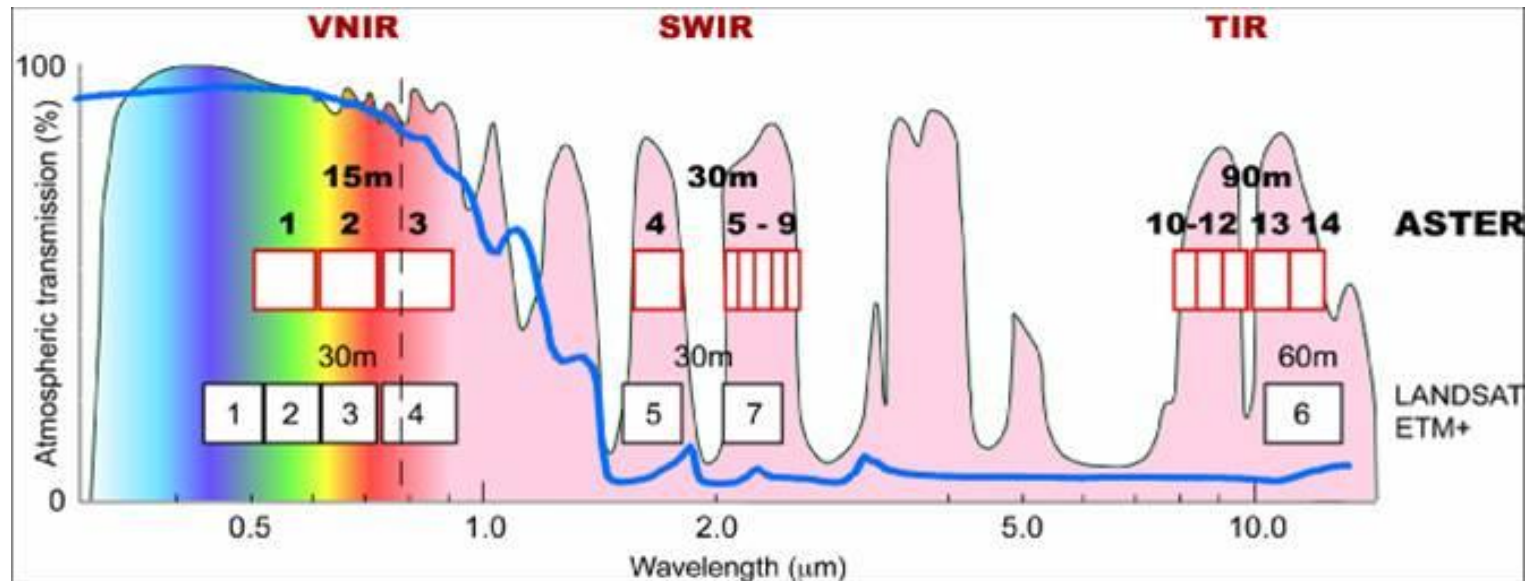
MSS – multispectral scanner

MSS Bands

Channel		Wavelength Range (μm)
Landsat 1,2,3	Landsat 4,5	
MSS 4	MSS 1	0.5 - 0.6 (green)
MSS 5	MSS 2	0.6 - 0.7 (red)
MSS 6	MSS 3	0.7 - 0.8 (near infrared)
MSS 7	MSS 4	0.8 - 1.1 (near infrared)

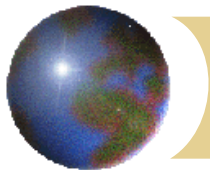

- ✪ Landsat 7 ETM+, 7 spektrálních pásem mezi 0,5 a 12,5 μm , NASA
- ✪ ASTER, 14 spektrálních pásem mezi 0,5 a 11,7 μm , NASA

Pásma Landsatu a ASTERu zobrazená na modelové atmosféře (JPL)

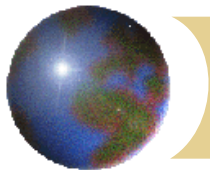

Landsat (Land observation satellite)

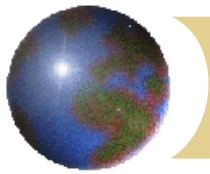
TM – thematic mapper; ETM – enhanced thematic mapper

pásmo	vlnová délka	aplikace
TM 1	0.45 - 0.52 μm (modrá)	rozlišení půdy/vegetace; identifikace zastavěných ploch; výraznou odrazivost zde mají voda (je to jediné pásmo, kde lze mapovat i mělkovodní sedimenty, v ostatních pásmech voda absorbuje téměř veškerou energii – tj. projevuje se černě), sníh, halit.
TM 2	0.52 - 0.60 μm (zelená)	mapování vegetace; identifikace zemědělských ploch; některé minerály a horniny (chlorit, epidot, serpentinit, některá vulkanoklastika, ..)
TM 3	0.63 - 0.69 μm (červená)	odlišení rostlinných druhů (absorbe chlorofylu); hydroxidy a koloidy Fe (Fe půdy); identifikace kulturních ploch

Landsat (Land observation satellite)

TM 4	0.76 - 0.90 μm (blízke IČ)	identifikace rostlinných druhů, vegetačního stresu, obsahu biomasy; mapování obrysů vodních ploch (absorpce); půdní vlhkost
TM 5	1.55 - 1.75 μm (střední IČ)	oxidy Fe; absorpce u sádrovce; citlivé na vlhkost v půdě a vegetaci; odlišení ploch pokrytých sněhem a mraky
TM 6	10.4 - 12.5 μm (termální IČ)	vegetační stres a vlhkost v půdě související s teplotním vyzařováním; teplotní mapování (zastavěné plochy, voda)
TM 7	2.08 - 2.35 μm (střední IČ)	rozlišení minerálů a hornin; zvláště jílové minerály; výrazná absorpce u sádrovce; minerální vazby Al-OH, Mg-OH, C-O; také citlivé na vegetační vlhkost

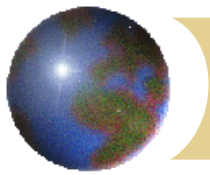

SPOT (Système Pour l'Observation de la Terre)

každá družice má 2 senzory: high resolution visible (HRV)

HRV Mode Spectral Ranges

Mode/Band	Wavelength Range (μm)
Panchromatic (PLA)	0.51 - 0.73 (blue-green-red)
Multispectral (MLA)	
Band 1	0.50 - 0.59 (green)
Band 2	0.61 - 0.68 (red)
Band 3	0.79 - 0.89 (near infrared)

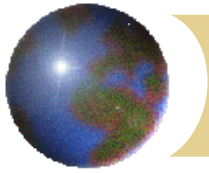

IRS - Indian Remote Sensing

IRS Sensors

LISS-II

Sensor	Wavelength Range (μm)	Spatial Resolution	Swath Width	Revisit Period (at equator)
PAN	0.5 - 0.75	5.8 m	70 km	24 days
Green	0.52 - 0.59	23 m	142 km	24 days
Red	0.62 - 0.68	23 m	142 km	24 days
Near IR	0.77 - 0.86	23 m	142 km	24 days
Shortwave IR	1.55 - 1.70	70 m	148 km	24 days
WiFS				
Red	0.62 - 0.68	188 m	774 km	5 days
Near IR	0.77 - 0.86	188 m	774 km	5 days

*družicové senzory s vysokým prostorovým rozlišením
(metry – dm)*

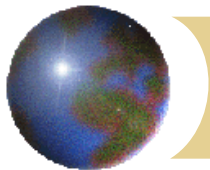
QuickBird

IKONOS

Orbview

Formosat-2

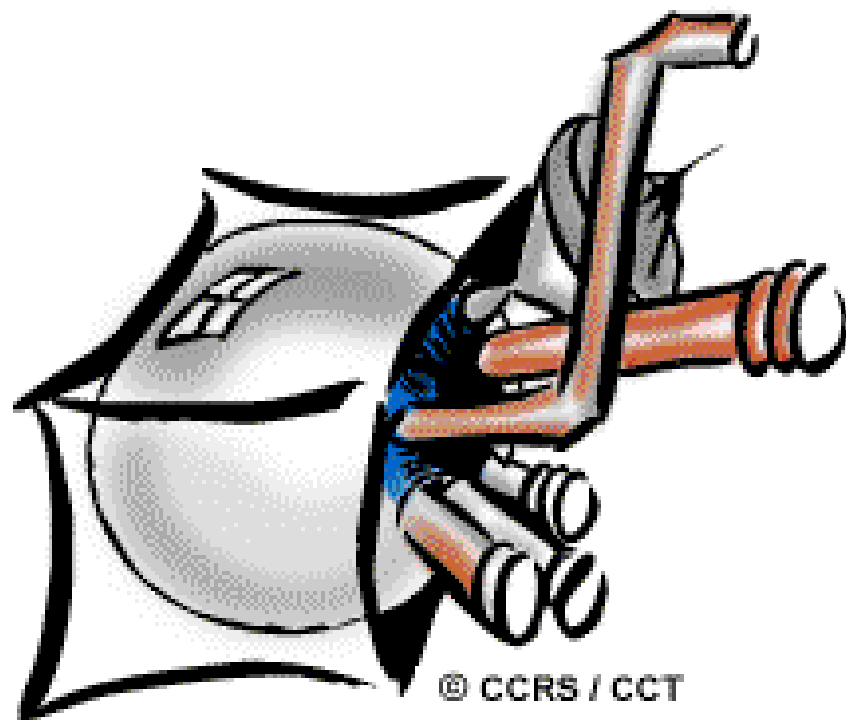
Pleiádes

meteorologické senzory

oceánské

ostatní

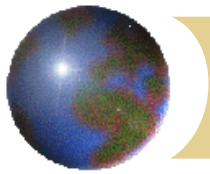

video

Lidar (Light Detection And Ranging, rozlišení cm)

Radar (Radio Detection And Ranging)

.....

přijem dat

